

СТ А Н О В И Щ Е

относно дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ по специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“

Автор на дисертационния труд: Стефания Мирческа

Тема на дисертационния труд „Граничен контрол в Република Македония“
Обучаващо звено катедра „Сигурност и граничен контрол“, факултет „Полиция“ –
АМВР

Изготвил становището: проф. д-р Владко Мичов Иванов - ръководител
катедра „СГК“ в Академията на МВР – гр. София

Характеристика, актуалност и структура на дисертационния труд

Стефания Мирческа представя дисертационен труд в качеството си на докторант на самостоятелна подготовка в горепосочената катедра. Зачислена е със заповед на ректора на АМВР № 4581з-515/16.06.2015 г. Има забележително образование и квалификация. По време на обучението постигна отлични резултати, показва старание и уважение към научната общност в АМВР и продуктивна връзка с МВР на Р Македония, където беше проведено емперичното социологическо изследване. Резултатът е безспорен – налице е актуален труд, който е принос за опознаването и взаимодействието между системите за сигурност между Р България и Р Македония. Ст. Мирческа е първият чуждестранен докторант в Академията на МВР.

Докторатът е конструиран е от увод, два раздела и заключение с общ обем от 285 стр. Използвани са 165 теоретични източника на кирилица и на латиница, 76 правни акта и 20 интернет адреса. Посочени са 4 публикации.

Методологията е дала много добри резултати, вкл. в емпирично отношение. Разработката отчита най-новите изисквания на Комисията за НИД в Академията.

Оценка на научните и приложни приноси в дисертационния труд

Дисертационният труд показва високия образователен, теоретичен и евристичен капацитет на кандидата. В него за пръв път е обобщена цялостната система за ГК на Р Македония, която е в непосредствен досег с територията и институциите на България.

В теоретично отношение анализът и синтезът достигат до принципния извод, че системите за ГК на Балканите ще отразяват разломните исторически линии и стандартите на ЕС и Шенген ще се прилагат трудно и противоречиво. Важно е заключението, че конфликтното създаване и заличаване на СФРЮ и възникването на Р Македония като държава изненада света и „много малко предизвикателства са били предвидени и на теория, и в правните актове и практически“. Новите субекти започнаха да формират институции и да чертаят противоречиви граници в епоха на премахване на граничния контрол в Европа. Въпреки конфронтационните гледища за Балканите авторът е избрал умерен, дипломатичен, проевропейски и конструктивен тон на повествованието. Конфликтът между идеите и теориите за народния суверенитет и намесата на разнопосочни външни фактори в Югоизточна Европа е отразен в рамките на добре осмислена субективна среда.

Централна дилема на разработката е моделът за ГК, който варира между използване на народни движения, местни отряди и паравоенни формирования до армия и полиция. Дисертацията дава решения, които могат да се приложат в региони на тлеещи конфликти, сред миграционни заплахи и сепаратизъм.

Специално внимание трябва да бъде отделено на резултатите, получени от ЕСИ. Те са неизчерпаем източник на изводи и решения за бъдещето на ГК в Р Македония, задълбочаващата се регионализация на Балканите и непредвидимостта на събитията. Аргументирано се доказва, че Европейския съюз ще остане приоритет за Р Македония, но формите и способите за ГК трябва да се градят съобразно ситуацията на периферните части на общността.

Дисертационният труд събира, класифицира и предлага насоки за усъвършенстване на правната регламентация на ГК. За нуждите на анализа са използвани 76 правни акта. Тази материя успешно прехожда в организационните конструкции и общата институционална система на ГК. Отредено е място на всяка институция, осъществяваща граничен контрол в Р Македония.

Отделна стойност на изследването е получена от реакцията на Системата за охрана на границите в периода на мигрантската криза, която неочаквано връхлетя Р Македония през 2015/16 г. Изтъкнат е потенциал за нов европейски модел, който ще гарантира сигурност при повторение на заплахата.

Дидактическата стойност на разработката е висока и за управленските нива и за непосредственото обучение. Тя може да се използва от служители, професионалисти и студенти.

Общо погледнато дисертационният труд е научно обобщение на цялата система за ГК, което е принос към нейното усъвършенстване и развитието на българо-македонското гранично сътрудничество.

Критични бележки и препоръки

Приемам дипломатичния тон на доктората като изходно начало за по-смели публикации и назоваване на проблемите така, както вълнуват обществата в нашия регион. Авторът има капацитета да постави въпросите за тежестта на историческите, държавните, културните, езиковите и религиозните предели в граничните отношения на Р Македония със съседите. Разломните линии имат свои причини, представители и външни покровители. Това е било, то ни очаква в бъдещето и

теоретичните постановки трябва да изпреварват стихийните процеси, които раждат неочаквани конфликти.

Заклучение и оценка

Научният дебат около дисертационния труд на Стефания Мирческа създаде ново познание, реши преподавателски задачи и генерира нови проблеми. С много труд, задълбоченост и отдаденост в науката е произведен интердисциплинарен труд, плод на цялото жизнено и образователно дело на автора. Това ми дава пълно основание да гласувам положително и да предложа на научното жури да присъди на Стефания Мирческа, представила дисертационен труд на тема „Граничен контрол в Република Македония“ образователната и научна степен „доктор“ по специалността „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ от професионално направление 9.1. Национална сигурност.

21.06.2017 г.

Изготвил становището:

София

проф. д-р Владко Иванов